Könyvtári HírZengő

Baranya megyei könyvtárosok lapja

VI. évfolyam 2. szám

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR | BARANYAI KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

A múlttól napjainkig: A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

Mesék a varázsdobozból

Könyvmolyok online

ISSN 2559-8767

2022. nyár

JELENETEK A KISTELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAK MÚLTJÁBÓL

1

2

3

4

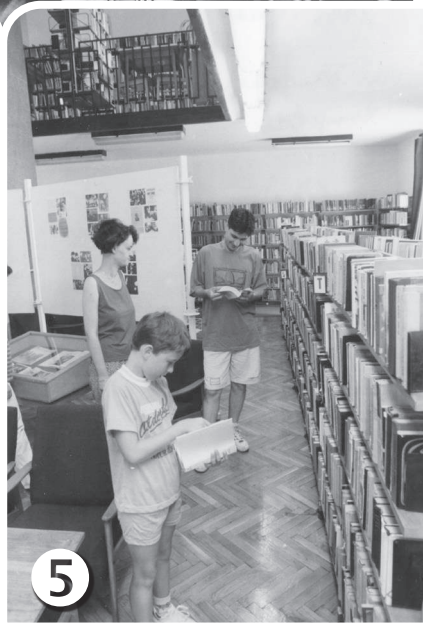
5

6

7

8

HÍRT ZENGÜNK!

Kedves Könyvtáros Kollégák!

A nyári számunkban elsőként egy összefoglalót olvashattok a Muraszombaton megrendezett nemzetközi könyvtárbusz-találkozóról, amelyen egyik könyvtárbuszunkkal könyvtárunk is részt vett. A továbbiakban visszatekintünk a múltba, átnézzük röviden a kistelepülési könyvtárak megyei ellátásnak történetét, annak apropóján, hogy a megyei könyvtárak idén ünneplik fennállásuk 70. évfordulóját.

Bemutatkozik Hobol könyvtári szolgáltató helye, mely 2020-ban megújult egy sikeres NKA pályázatnak köszönhetően. ÖtletBörze rovatunkban a papírszínház módszertanát ismerhetitek meg mélyebben, és ötleteket is kaphattok egy sikeres előadás megvalósításához. A Hasznos tudnivalókban a Moly.hu közösségi oldal használatához kaptok tanácsokat, ahol egy-egy könyvvel kapcsolatban számtalan információt és véleményt is olvashattok. Végül pedig meséket ajánlunk a papírszínház-foglalkozásokhoz.

A szerkesztők

Kiadó:
Csorba Győző Könyvtár
7622 Pécs, Universitas u. 2/A.
Tel.: +36 72/501-690
http://www.csgyk.hu

Felelős kiadó:
Miszler Tamás igazgató

Főszerkesztő:
Mizerák Andrea
mizerak.andrea@csgyk.hu
+36 72/501-500/28014

Szerkesztők:
Csobán László, Kárpáti Szlávna, Németh Luca,
Szeifer Csaba, Szöllősi Gréta

Nyomda:
Sz. K. Stúdió Kft.
Számítástechnikai és Kiadványszerkesztő Stúdió
Felelős vezető: Pilláry Gábor

Megjelenik negyedévente, 300 példányban.

ISSN 2559-8767

Képválogatás forrása:
1. kép: A Drávaszabolcsi könyvtár – Dunántúli Napló (DN), 1994.10.13.; 2. kép: Vajszlói könyvtár- DN, 1978.05.20.; 3. kép: A máriakéméndi könyvtár - DN, 1995.04.13.; 4. kép: A bólyi könyvtár - DN, 1998.05.06.; 5. kép: Szigetvári Városi Könyvtár - DN, 1995.07.10.; 6. kép: A szőkédi könyvtár - DN, 1993.01.27.; 7. kép: A sásdi könyvtár - DN, 1997.02.27. ; 8. kép: Az újpetrei könyvtár - DN, 1994.10.18.

TARTALOM

TUDÓSÍTÁS

4 Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

HELYI ÉRTÉK

5 A múlttól napjainkig: A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

BEMUTATKOZNAK KÖNYVTÁRAINK

8 A Hobol könyvtári szolgáltatóhely

9 KisSzínes

ÖTLETBÖRZE

11 Mesék a varázsdobozból

HASZNOS TUDNIVALÓK

13 Könyvmolyok online

15 Papírszínház-ajánló

Címlapon: - Irodalmi-zenei foglalkozás a Kossuth Lajos utcai gyermekkönyvtárban Vajszlón (Dunántúli Napló 1978.05.20., p. 2.) – Csorba Győző Könyvtár – Csipkefa Gyermekkönyvtár: Papírszínház-foglalkozás

Két nap Szlovéniában – muraszombati könyvtárbusz-találkozó

A világjárvány okozta lezárások és korlátozások feloldása után végre ismét megnyílt a lehetősége a konferenciák szervezésének, lebonyolításának. A szlovén könyvtáros egyesület 2022. május 13-14-én tartotta meg szokásos találkozóját, ezúttal Muraszombaton.

A Csorba Győző Könyvtár munkatársain túl, a Pécstől 220 km-re lévő településre horvát könyvtárosok is érkeztek, akik – szlovén kollégáikhoz hasonlóan – az elmúlt időszakban megvalósult vagy épp a most zajló programjaikról adtak elő a muraszombati könyvtárban. Az összeszokott társasághoz egy-egy előadás erejéig online becsatlakoztak finn és szerb kollégák is. Az első nap találkozási pontja a Muraszombat mellett található Expano Turisztikai Központ volt. Itt gyűltek össze a könyvtárbuszok, s személyzetük. Meglepő és egyben kedves gesztus volt a szervezők részéről, hogy gondoskodtak egy magyar nyelvet jól beszélő segítőről, aki végigkísért bennünket a nap folyamán, segítve ezzel az esetlegesen felmerülő nyelvi korlátok leküzdését. A muraszombati könyvtárban dolgozó Lucija feladata a magyarlakta települések látogatása könyvtárbusszal, ő válogatja, és gondozza is a magyar nyelvű állományt a könyvtárban és a bibliobuszon egyaránt. Utóbbin a szlovén nyelvű könyvek mellett megtalálhatóak a kortárs magyar szerzők friss kötetei ugyanúgy, ahogy a szórakoztató irodalom jeles képviselői is. A találkozón összesen 16 mobilkönyvtár vett részt, beleértve a kisbuszokat is. A turisztikai központtól rendőri felvezetéssel, konvojban indultak útra a járművek Muraszombat belvárosába. Az odavezető úton szinte mindenhol integető kisiskolások és óvodások köszöntötték a buszokat, amit a menet – s köztük mi is – örömmel viszonzott dudálással, kürtjelzéssel. A hivatalos program Muraszombat főterén kezdődött, ahol a parkolási sorrend felállítása után az érdeklődők megtekinthették a könyvtárbuszokat. Színes kulturális programok fogadták a résztvevőket a helyi fiatalok bevonásával, majd 13 órától kezdődött a szakmai konferencia. Fő témája a „Közös munka a csoportokkal" volt. Ennek megfelelően rengeteg példa érkezett óvodásokkal, iskolásokkal foglalkozó programokról, de olyan speciális szolgáltatásról is, aminek a célcsoportjai autisták, siketek és nagyothallók, értelmi fogyatékosok, bántalmazott nők és férfiak. A ljubljanai könyvtárbuszos kollégák rendszeresen járnak nagykorú női elítéltek börtönéhez is.

Az előadásokból kiderült, hogy a szlovén és horvát könyvtárbuszos könyvtárosok rendkívül elhivatottak, s bár sok helyen eltérő munkarendben (délelőtti, délutáni műszak), beosztásban, szolgáltatási idővel (min. fél óra – 2,5 óra) dolgoznak, mégis a könyvtárhasználók kiszolgálása jelenti az első számú prioritást. Szeretettel beszéltek azokról a fogyatékossággal élő olvasókról, akik rendszeresen igénybe veszik a szolgáltatást. A buszon dolgozók elsajátították a jelnyelv alapjait is, hogy gördülékenyebbé tegyék a kommunikációt, de kiemeltek egy-egy nehézséget is, pl. a kialakult kapcsolódások miatt nagyon nehéz egy kollégát lecserélni, vagy egy újat bemutatni, megismertetni a törzsolvasókkal. A szlovén könyvtárosok erős szakmai kapcsolatokat ápolnak bölcsődékkel, óvodákkal, iskolákkal, de a legtöbb előadáson elhangzott az is, hogy ott tudnak igazán eredményeket elérni, ahol a közreműködő partner (pedagógus, önkéntes) legalább olyan lelkes, mint a könyvtáros. Ezek a kialakult partneri kapcsolatok sokszor visszavezetnek a 90-es évek elejére vagy még korábbra. Ptujban (Szlovénia) például rendszeresen, minden évben felkeresi a könyvtárbusz az első osztályos iskolásokat, hogy minél előbb kialakuljon a gyerekekben a kötődés a könyvtárral és a könyvekkel. Rendkívül népszerűek a felolvasások szinte minden buszon. Egy ilyen esemény a legváltozatosabb formában kerül megvalósításra, a szimpla meseolvasástól a dramatizált verzióig, s általában ezeket kézműves foglalkozások is kísérik. Egy ilyen interaktív játékba bevonták a konferencián résztvevőket is, melynek végén mindenki apró ajándékban részesült.

Spanyolországban szerzett szakmai élményeiről számolt be egy kaproncai (Horvátország) könyvtáros, aki egy Erasmus+ program útján juthatott el Barcelonába, ahol végigkövethette (ún. job shadowing) a helyi könyvtárbuszos szolgáltatás minden egyes munkafázisát. Természetesen szó esett a mindenkit érintő pandémia okozta financiális és szociális válságról, és arra

vonatkozó ötletek-tapasztalatok is elhangzottak, hogy miképpen élték túl mégis a könyvtárak a válsághelyzeteket. A szlovén könyvtárak tulajdonában lévő könyvtárbuszok jelentős része 10-15 évnél idősebb, így a korábbi találkozókon és most is központi téma volt az új járművek beszerzésének és finanszírozási modelljeinek lehetőségei is. Saját előadásunkban bemutattuk az utóbbi időszakban kipróbált könyvtárbuszos szabadulószobás tapasztalatokat a tervezéstől, igényfelméréstől egészen a kivitelezésig. A bibliobuszok esetében a szabadulószobához szükséges tér adott, a többi pedig a rendelkezésre álló költségvetésen és a könyvtárosok kreativitásán múlik. Számos hasznos tanáccsal, ötlettel biztattuk a megjelent munkatársakat a kezdeményezés átvételére, hiszen Baranya megyében is több helyen bizonyított már a program.

Az első nap végén visszatértünk az Expano Turisztikai Központhoz, ahol egy izgalmas interaktív vetítés kapcsán kaphattunk képet a környék múltjáról az ősrobbanásig visszamenőleg. Ugyanitt VR szemüvegek segítségével egy léghajón bebarangoltuk a környéket, érintve a legnagyobb nevezetességeket is. A nap záróakkordja egy remek vacsora volt zenei előadással kiegészülve. Külön kiemelendő a tehetséges énekesnő és a cimbalmon játszó zenész, akik pazar estét biztosítottak mindannyiunk számára. Az elég kitartó résztvevők az este végén saját magukat is kipróbálhatták a hangszer mögött, ahogy azt mi is megtettük, több-kevesebb sikerrel. A második nap programja a reggeli utáni gyülekezővel indult. A könyvtárbuszok ismét konvojban vonultak át Beltincibe, ahol a Zichy-várkastélyban fogadtak minket. Egy népzenei és néptáncos bemutató megtekintése, valamint a köszöntők után egy rövid körbevezetésben volt részünk. A kastélyban található régi gyógyszertárban nézhettünk körül, amely ma már múzeumként várja a nagyérdeműt. Ezt követően tovább mentünk a találkozó utolsó állomására, Ižakovci településre, a Mura folyó mellett található szerelem szigetére (Island of Love). Itt egy klasszikus ebéddel – gulyáslevessel – vártak minket, illetve egy révész segítségével átkelhettünk az erős sodrású folyó másik oldalára is. A könyvtárbusz-találkozó a végéhez közeledett, így elbúcsúztunk egymástól. Rengeteg szép élménnyel, számos új szakmai és személyes kapcsolattal, illetve nagy mosollyal az arcunkon közeledtünk újra Magyarország felé!

Csobán László, Nagy László – Csorba Győző Könyvtár

A múlttól napjainkig – A kistelepülések könyvtári ellátásának fejlődése

Idén 70 évesek a megyei könyvtárak Magyarországon. A Baranya Megyei Könyvtár 1952. augusztus 20-án nyitotta meg kapuit. A megyeszékhelyek kistelepülési könyvtárellátása az elmúlt évtizedekben sokat változott. Mostani írásunkban meglehetősen szűk keretek között igyekszünk bemutatni azt, hogy a múltban miként szerveződött a települések könyvtári ellátása hazánkban, illetve azt ahogyan a 2000-es években végül eljutottunk a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez, a KSZR-hez.

Ha a történetiséget nézzük, a magyar közművelődési könyvtári hálózat 1945-től fokozatosan épült ki, a háborút követően az országot közigazgatásilag és az ellátórendszerekben is újra kellett szervezni. A könyvtárak tekintetében a megyei-járási hálózatok szervezésének előkészítése 1951 közepén kezdődhetett, 1952-ben már valamennyi megyei könyvtár működött, a járási könyvtárak száma azonban csak hosszú évek múltán lett teljes.

Egy 1952-es miniszertanácsi határozat szerint *az „év végéig minden megyében a megyei tanács intézményeként megyei, és*

1952-től 1954 végéig minden járásban a járási tanács intézményeként járási könyvtárat kell szervezni. A megyei és járási könyvtárak feladata a közvetlen könyvtári tevékenység mellett a városi és községi könyvtárak rendszeres szakmai, módszertani irányítása és támogatása. A megyei és járási könyvtárak létesítése során a körzeti könyvtárakat a megye, illetőleg a járás székhelyén lévő városi könyvtárakkal egyesíteni kell."

A települések könyvtári ellátását a kezdetekben úgy tervezték, hogy minden faluban lesz egy helyi tulajdont képező törzsanyag és egy ideiglenes letét, de az elképzelés nem igazán vált be, mert helyben nem alakultak ki gyűjtemények. A dilemma folyamatos volt az 1960-as években is: melyik a jó működési és fenntartási formája a kistelepülési ellátásnak. Legyen önálló községi könyvtár, tartsa fenn a helyi tanács, vagy megoldható-e egy főállású könyvtáros foglalkoztatása? Az elképzelés az volt, hogy önálló községi könyvtár bizonyos paraméterek mellett működhet, ilyenek: 3000-5000 lakos, 36 órás nyitvatartás, főállású könyvtáros. Az ennél kisebb településeken a megoldás egy mozgókönyvtári állomány fenntartása, fejlesztése lehet, amelyben a *művelődési autó* segíthet, utóbbi szerepe Baranyában is fontos volt. A jármű ezekben az években nem csupán könyveket vitt a településekre, hanem feladat volt még a filmvetítések és ismeretterjesztő előadások szervezése is helyben.

Könyvtárat avattak Rózsafán

1969-ben a közigazgatási szervezet változása lesz hatással a könyvtárakra, a kiemelt helyen működő könyvtárak feladata lesz, hogy körzetükben ellássák a könyvtári szolgáltatást, de a változásokat nem követi a könyvtárügy fejlesztése, ebben az időben például csökkennek az állománygyarapításra szánt források. Az 1970-es évek közepén a fejlesztési program legfontosabb eleme a központosítás, a központi könyvtár és fiókkönyvtárak modelljének létrehozása volt. A szakirodalmi források szerint a kistelepülések könyvtári ellátásának megoldása továbbra is képlékeny volt, a rendszerszerű működés kialakítása nem volt teljességében megoldott. A rendszerváltással a tanácsi könyvtári hálózat szétesett, a könyvtárak működésében és fenntartásában sok volt a bizonytalanság.

Ha a rendszerváltozás környékén áttérünk Baranyába, akkor azt látjuk, hogy 1989-re a megyei könyvtár és alközpontjai (a mohácsi, a pécsi, a siklósi és a szigetvári városi könyvtár, valamint a sásdi nagyközségi könyvtár) irányításával 297 könyvtári egység alkotja a hálózatot. A megye 85%-ában van valamilyen formában könyvtár, további településeken a Siklósi Városi Könyvtár mikrobusza ad lehetőséget könyvkölcsönzésre.

A megalakuló önkormányzatoknak egyre nagyobb gondot jelentett a könyvtárak fenntartása. Számos helyen szüneteltette, szüntette meg a fenntartó a könyvtári szolgáltatást, vagy a meglévő könyvtárak gyarapításáról nem gondoskodott. Indokolatlanul választottak szét, vagy vontak össze iskolai és községi könyvtárakat, szakmai segítséget, szakvéleményt nem kérve a hálózati központtól. Ez annak ellenére történt, hogy az önkormányzatokra vonatkozó jogszabályok egyértelműen leszögezték: a könyvtári ellátást valamilyen módon minden településen biztosítani kell. 1992-re a könyvtárak 40%-a zárva tartott, és a megye közel negyvenéves, korábban működő tanácsi könyvtárhálózata teljesen szétesett. Az események rávilágítottak arra, hogy új szervezeti formát kell keresni, át kell alakítani az ellátást. Egy 1992-es kormányrendelet a fenntartókra bízta a könyvtári kapcsolatok szervezési módjának megválasztását. A korábbi rendszert megyénként eltérő megoldások váltották fel, és egyre inkább az együttműködési és szolgáltatás-jellegű szerveződések kerültek előtérbe. A megyei könyvtár, mint módszertani központ segítette azokat a városi és községi könyvtárakat, amelyekkel együttműködési megállapodást kötöttek. 1997-ben megjelenik a CXL. törvény (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről), amely a települési és a megyei könyvtári ellátást a helyi önkormányzatok kötelező feladatává teszi. Ebben az időszakban azok a települések voltak képesek könyvtári ellátásukat jobb színvonalon megszervezni, amelyek kapcsolatot tartottak a megyei könyvtárral vagy a térségi feladatot magára vállaló városi könyvtárral. A 2003-2007-es könyvtárfejlesztési stratégiába bekerült a kistelepülések könyvtári ellátásának fejlesztése, az információhoz és a dokumentumokhoz való hozzáférés biztosítása. A Könyvtári Főosztály egy komplex programot dolgozott ki, melynek megnevezése: Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, azaz KSZR. A rendszer egy olyan megoldási javaslatot nyújt a települési önkormányzatoknak a kötelező feladatuk ellátásához, amely lehetővé teszi, hogy helyi igényeknek megfelelően oldják meg a könyvtárellátási feladatukat. Ha önálló intézményt tart fenn az önkormányzat, akkor kiegészítő szolgáltatás lehet a KSZR, vagy szolgáltató hely esetében, szerződés által rendeli meg a KSZR szolgálta-

tást. 2004-ben a Csorba Győző Megyei Könyvtár az NKA állománybővítést célzó pályázatán nyert, amellyel 10 községi könyvtár dokumentumellátását tudta biztosítani.

Egy 2004-es kormányrendelet kimondta, hogy a többcélú kistérségi társulások támogatásban részesülhetnek *„nyilvános könyvtári feladatok magasabb színvonalú ellátásának közös szervezéséhez, illetve létrehozásához, azon településeken, ahol nincs könyvtári szolgáltatás."* A rendelet támogatta a KSZR fenntartásával összefüggő kiadásokat is. Elsősorban a többcélú kistérségi társulásoknak kellett megalakulni, másodsorban pedig el kellett dönteniük, hogy vállalják-e a mozgókönyvtári feladatellátás működtetését. 2005-ben a kormány arról határozott, hogy normatív támogatás jár a többcélú kistérségi társulások számára a mozgókönyvtári feladatok ellátásához és fejlesztéséhez is. A KSZR szolgáltatásait a többcélú kistérségi társulások az ellátó könyvtártól rendelték meg a települések részére.

Ekkor a mozgókönyvtári ellátás Baranyában is a kistérségi társulásokon keresztül valósult meg. A megyei könyvtáron kívül hat városi könyvtár (Mágocs, Pécsvárad, Sásd, Sellye, Siklós, Szigetvár) biztosította különböző módszerek segítségével a könyvtári ellátást a saját térségében. A szolgáltatás a negyedévenkénti dokumentumellátástól kezdve, a szakmai segítségnyújtáson át az információs igények kielégítését, statisztikai adatgyűjtést, dokumentum-kiszállítást foglalta magában. Továbbá a megyei könyvtár gondoskodott az állomány feldolgozásáról, selejtezéséről, kivonásáról, illetve figyelemmel kísérte a könyvtár működési feltételeit (tárgyi, személyi). A településeken a könyvtárak rendszeres nyitvatartással rendelkeztek, az új dokumentumok beszerzése a helyi igényeknek megfelelően történt. 2004 és 2012 között a megyében a települések egyre inkább a mozgókönyvtári szolgáltatást választották a biztos forrás reményében. 2012-re a nyilvános jegyzéken szereplő könyvtárak száma 14 lett, míg önállóan 19 működött, 15 településen nem volt ellátás, további 253 település pedig a mozgókönyvtári ellátásban részesült. A rendszernek az előnyök mellett azonban számos könyvtárszakmai hátránya is volt. A megyében a szolgáltatás nem volt egységes, a könyvtárak eltérő megállapodásokat kötöttek a kistérségi társulásokkal, különböző könyvtári integrált rendszerekben dolgozták fel a dokumentumokat és eltérő módszerekkel látták el a településeket. A dokumentum-beszerzés nem volt összehangolt, párhuzamosság jellemezte. A feladatellátás kimerült a dokumentumok beszerzésében és szállításában. Baranyában már 2010 előtt felmerült a könyvtárbusz-szolgáltatás igénye, amely a halmozottan hátrányos helyzetű települések ellátását biztosítaná az aprófalvas térségekben, ennek megoldását a megyei könyvtár célul tűzte ki.

A 2012-es jogszabályi változás és a 2013-as új minisztériumi rendelet változást hozott a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működésében. 2005-ben a kistérségi társulások keretei között elindult könyvtári szolgáltatást kötelező feladatként átvették a megyei könyvtárak. Az 5000 főnél kisebb lélekszámú kistelepülések önkormányzatai önként dönthettek arról, hogy önállóan működtetnek-e könyvtárat, vagy csatlakoznak a megyei könyvtár szolgáltató rendszeréhez.

A Baranya Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer – a BKSZR – 2013-ban jött létre. A megyei könyvtár 9 ellátási térségben, benne a négy városi könyvtárral (Mohács, Sásd, Siklós, Szigetvár) szerződésben látja el a megye településeit. Minden térségnek kijelölt referense van, aki kapcsolatot tart a területéhez tartozó könyvtáros kollégával és az önkormányzattal. Baranyában a könyvtárellátási szolgáltatás mindkét típusa – a telepített könyvtári, információs és közösségi helyek ellátása és a könyvtárbuszos szolgáltatás – jelen van. Az önkormányzatok választhattak, mely ellátási formát szeretnék a településük számára. Európai uniós pályázatoknak köszönhetően a megye első könyvtárbusza 2010-ben, míg a második 2014-ben indult útjára. Jelenleg Baranya megyében 219 telepített szolgáltató hely található, és a két könyvtárbusz 67 településen biztosítja a korszerű könyvtári és információs szolgáltatásokat.

Összeállította:
Mizerák Andrea, Szeifer Csaba – Csorba Győző Könyvtár

Források:

- Csekő Ildikó: A kistelepülési könyvtári ellátás Magyarországon: https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/63655/szakdolgozat.pdf;jsessionid=A213084D1594C7D4BAA0D8AE8BF94C31?sequence=1 (letöltve: 2022. június 22.)
- Surján Miklós: A hálózati együttműködés kérdései Baranyában http://ki2.oszk.hu/kf/1994/10/a-halozati-egyuttmukodes-kerdesei-baranyaban/ (letöltve: 2022. június 20.)
- A Baranya Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer. - szerk. Márkus István, Szabolcsiné Orosz Hajnalka. - Pécs: Csorba Győző Könyvtár, 2015
- Fehér Miklós: Kistérségi ellátás http://ki2.oszk.hu/3k/2012/09/kistersegi-ellatas/ (letöltve: 2022. 06. 22.)
- Katona Anikó: Mozgókönyvtári ellátás Baranyában == Baranyai Könyvtári Infó. – 2005, VII. évf. 1-8. sz. – p. 1-4.
- Fehér Miklós: Kistelepülések könyvtári ellátása. Helyzetkép és szakirodalmi szemle http://ki2.oszk.hu/kf/2002/12/kistelepulesek-konyvtari-ellatasa-helyzetkep-es-szakirodalmi-szemle/ (letöltve: 2022. június 23.)
- Tóth Gyula: A megyei-járási könyvtári hálózatok kialakítása 1. http://ki2.oszk.hu/kf/2012/06/a-megyei-jarasi-konyvtari-halozatok-kialakitasa-1-resz/ (letöltve: 2022. június 23.)

Kép forrása: Dunántúli Napló, 1976,01.28., p. 2.

Hobol könyvtári szolgáltatóhely

Hobol község Baranya megye délnyugati részében, a szigetvári járásban helyezkedik el, a települést kb. 1000 fő lakja. A faluban óvoda és általános iskola is működik, egy elnyert pályázatból egy mini bölcsőde kialakítása is folyamatban van.

A könyvtár korábban az általános iskola emeletén kapott helyet, ami sajnos nem akadálymentesített, így a mozgáskorlátozottak és az idősek számára is nehezen megközelíthető volt. A pandémia ideje alatt a könyvtári szolgáltatások csak korlátozottan voltak elérhetőek, mivel az iskola külön bejárat hiányában csak a tanulóit és dolgozóit fogadhatta, „külsős" könyvtárhasználókat nem. Ezért a házhozszállítás volt az egyetlen megoldás, hogy a község lakossága ne maradjon olvasnivaló nélkül. Ezen időszak alatt is nagy érdeklődés mutatkozott a könyvtár iránt, az iskolások rendszeresen látogatták, olvasás, internetezés, beszélgetés és játék céljából. A Coviddal terhelt időszak, a szolgáltatások kényszerű korlátozása és az akadálymentesség hiánya együttesen rávilágított arra, hogy a szolgáltató helyet érdemes lenne egy könyvtári célokra alkalmasabb helyre költöztetni. Így került képbe a funkció nélküli művelődési ház, amelynek egyik helyisége némi átalakítással tökéletesen alkalmassá vált arra, hogy könyvtári célokat szolgáljon. Az NKA települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztési, korszerűsítési pályázatának és az önkormányzatának köszönhetően 2022 januárjától nyitotta meg kapuit az új könyvtár a művelődési házban. A szolgáltató hely nagyobb, modernebb környezetben, szép új bútorokkal felszerelve, akadálymentesített megközelítéssel várja a látogatóit. Az új könyvtár képes az egész lakosság számára megfelelő szolgáltatásokat biztosítani, ahol többek között kialakításra került egy gyermeksarok és egy számítógépes park is. A művelődési házba foglalkozásokra járó apróságok és az erre sétáló szülők rendszeresen látogatják pici gyerekeikkel a szolgáltató helyet, ahol a csöppségek és testvéreik olvasgathatnak, játszhatnak, és persze könyvet is kölcsönözhetnek. Büszkén jelenthetem ki, hogy a könyvtár ezen része is nagy sikernek örvend a gyerekek és a szülők körében is. A meglévő számítástechnikai eszközök kényelmes asztalokat kaptak, és megfelelő internet-hozzáférés áll rendelkezésre a használók számára, hogy böngésszenek, tanuljanak, kutassanak. A könyvtárhasználók számára továbbá diavetítő, színes nyomtató, spirálozó, laminálógép és scanner is elérhető.

Új asztalok és székek biztosítják a helyben olvasás kényelmét. Könyvek széles választéka mellett folyóiratok is rendelkezésre állnak az olvasóknak, amelyeket szintén lehet kölcsönözni, és természetesen helyben olvasásra, tanulásra és csoportok fogadására is alkalmas a hely. A lakosság több témában talál olvasnivalót a könyvtárban, és ha olyan könyvet szeretne az olvasó, ami nincs meg, de igény van rá, rövid időn belül a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszeren keresztül, a szigetvári referensek közreműködésével megkapjuk. A könyvtár helyisége alkalmas kisebb csoportos foglalkozások lebonyolítására, kézműveskedésre, mesefoglalkozásra,

de nagyobb létszámú rendezvényekre is van lehetőség a művelődési ház más termeiben, amit a polgármester kérésemre szívesen rendelkezésre bocsát. Terveim között szerepel, hogy különböző szakköröket, felzárkóztató és kézműves foglalkozásokat, olvasóklubot és filmvetítést is szervezzek. Nagy öröm volna számomra, ha a nyugdíjasok is állandó látogatói lennének a könyvtárnak. Szeretném a szolgáltató helyet is a helyi lakosok, iskolás és óvodás gyerekek rajzaival, munkáival hangulatossá tenni, és ezekből kiállításokat tartani, hogy ezáltal is erősítsem a könyvtár szerepét a településen. Elképzelésem még, hogy a helyi lakosság segítségével a falu régmúltjáról összegyűjtsek, majd bemutassak tárgyi emlékeket, fényképeket, különböző írott dokumentumokat, hogy az itt élők is többet megtudjanak a falu történetéről. Az összegyűjtött emlékekből akár egy állandó kiállítást is meg lehetne valósítani. Az új helynek és a folyamatosan megújuló könyvállománynak köszönhetően szerencsére egyre több olvasót vonz a könyvtár. Célom, hogy a megújult térben a lakosság egésze számára helyben biztosítsam a mai modern, 21. századi könyvtári szolgáltatásokat.

Nyers Istvánné
Hobol Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

Kérdőív

A Csorba Győző Könyvtár szeretné megismerni az olvasók véleményét a szolgáltatóhelyek és a könyvtárbuszok szolgáltatásairól és gyűjteményéről. Kérjük, hogy az alábbi linken, illetve a képen látható QR-kód beolvasásával található kérdőív kitöltésével segítsetek nekünk abban, hogy a megye könyvtárai minél jobban megfelelhessenek az olvasói igényeknek.

KSZR szolgáltató hely: https://cutt.ly/jKGTtPo
Könyvtárbuszok: https://cutt.ly/HKGTalY

„Az én könyvtáram" – a mi könyvtárunk, Bóly

Könyvtárunk otthona a város legöregebb épülete, az 1752-ben épült egykori Batthyány uradalmi magtár. Itt kapott helyet a felnőtt- és gyermekkönyvtár valamennyi részlege. Ebben a térben kerülnek megrendezésre az irodalmi rendezvények, kulturális programok, könyvtári órák, mesefoglalkozások, kiállítások, kézműves délutánok, kisebb koncertek. Fontosnak tartjuk, hogy olyan programjaink, rendezvényeink legyenek, melyek a kikapcsolódáson, szórakoztatáson túl élménnyé tegyék az ismeretszerzést, inspiráljanak, motiváljanak. Örömmel vállaltuk, hogy „Az én könyvtáram" programban kidolgozott, tanulást támogató könyvtári szolgáltatások módszertanának hivatalos alkalmazója legyünk. A 90 kidolgozott mintaprogram közül 3 év alatt 6 programot kell megvalósítanunk. A feltételek a pandémia miatt kicsit változtak, de eddig többé-kevésbé tudtuk magunkat a tervezethez tartani. A mintaprogramokból célcsoport és fejlesztési célok szerint tudtunk és tudunk válogatni. A kidolgozottság, a használhatóság és az ötletek zseniálisak. Mi már utaztunk a „hétmérföldes csizmában" csaknem 100 gyermekkel, az ősszel megrendeztük az „Éjszakai Könyvbaglyok Találkozóját", és már több mint 50 gyerkőc azt is megtudhatta, hogy „Hogyan lesz a könyvkupacból könyvtár". Jelenleg az „Iskolára hangoló" mintaprogram megvalósítása zajlik. Ezt a foglalkozást nagycsoportos óvodásoknak és első osztályos kisiskolásoknak tartjuk, mely több modulból áll. Ugyan a gyerekek csak játszani, mesét hallgatni és barkácsolni jönnek hozzánk, észre sem veszik, hogy közben bővülnek ismereteik, gyakorolják a tájékozódást a könyvtári könyvek között, fejlődik a figyelemkoncentrációjuk, a problémamegoldó képességük, a szem-kéz koordinációjuk. A foglalkozás hozzájárul ahhoz, hogy az iskolába lépő gyermek könnyebben tudjon beilleszkedni. Az is a céljaink közé tartozik, hogy felkeltsük érdeklődésüket a könyvtári könyvek iránt. A másik programsorozat, amelyről szívesen beszámolok, a „Magtár olvasóklub", amelyet októberben hívott életre egyik kolléganőm. A csoport 10 fővel indult, és jelenleg már 22 tagja van. A csapat havonta egy alkalommal találkozik, a beszélgetés egy előre megbeszélt és elolvasott könyv kapcsán folyik. Az olvasmánylista nagyon változatos. Krimi, romantikus irodalom, régi klasszikus és kortárs irodalom, valamint egy-egy nehezebb, komolyabb témát feldolgozó könyv is került már a kézbe. A két kiragadott programsorozat mellett egész évben igyekszünk olyan rendezvényeket, programokat szervezni, hogy mindenki megtalálja a számára érdekeset, kedveset.

Reitzné Mladonyiczki Anett
Erzsébet Vigadó, Városi Könyvtár és Közétkeztetési Intézmény, Bóly

XIX. Kele-nap Berkesden

2022. május 7-én került megrendezésre a Berkesdi Fekete István Általános Iskolában a *Kele-nap* névre hallgató iskolások találkozója. A rendezvényt 20 éve indította útjára az ajkai Fekete István Irodalmi Társaság. Különlegessége, hogy mindig más helyszínen gyűlnek össze a neves íróról elnevezett iskolák tanulói, hogy versenyre keljenek egymással. A diákok több területen mérhették össze tudásukat a rajzolástól egészen a hangos olvasásig, utóbbi zsűrizésén lehettem jelen, ahol mindkét korcsoport a Bogáncsból olvasott fel részleteket. A terepversenyen résztvevőket különböző feladatok várták az egyes állomásokon: távcső segítségével kellett beazonosítaniuk állatokat, a további helyszíneken felismerni vadászkürt jeleket, állathangokat, vadászkutyafajtákat, lábnyomokat. A szervezés kiváló volt, a diákok élvezettel vágtak neki a feladatoknak, és a berkesdi versenyzők is szép számmal értek el helyezéseket!

Csobán László– Csorba Győző Könyvtár

Programok a harkányi könyvtárban

A harkányi Kiss József Könyvtárban májusig minden hónap első péntekén Harry Potter kvíz-estet tartottunk. Az esemény során átlagosan 45 feladat hangzott el, melyben kifejtős, feleletválasztós kérdések és képfeladványok is szerepeltek. A kvízesten felnőttek és gyerekek egyaránt részt vettek. A Harry Potter kvízt júniustól minden második pénteken tartjuk, a többi hónapban Műveltségi kvízórákat tervezünk. Minden hónapban szervezünk egyhetes számítógépes és internetképzést, melynek keretében a résztvevők ismereteihez igazodva mutatjuk be a számítógép felépítését, kezelését és kalauzoljuk el őket az internet világában, segítünk a keresési technikák fejlesztésében. Ki is bővítettük a képzésünket, már az okostelefonok használatában is szívesen nyújtunk segítséget. Minden hónap utolsó péntekén társasjáték-napot tartunk, ahol kicsik és nagyok is megtalálják az őket érdeklő társasokat. Márciusban megtartottuk az Internet Fiestát, melyen a biztonságos internethasználatról tartottunk képzést. Szintén márciusban a helyi általános iskola diákjainak szerveztünk programot a Siklósi Hagyományőrző Egyesület meghívásával, *Huszárelőadás* címmel. Áprilisban Költészet napi versmondó versenyt tartottunk, melyre közel 50 nevezés érkezett. Ebben a hónapban szerveztük meg író-olvasó találkozónkat is, ahol Fábián Janka írónőt láttuk vendégül. Ugyanebben a hónapban „Hazánk madarai" címmel írtunk ki rajzpályázatot, melyre közel 60 rajz érkezett, ezekből kiállítást is rendeztünk. *Józsa Melinda – Kiss József Könyvtár, Művelődési Ház és Sportcsarnok*

Programok a szentlőrinci könyvtárban

A Szentlőrinc Városi Könyvtár csaknem 26.000 dokumentummal látja el a városból és a kistérségből érkező könyvtárlátogatókat. A sokrétű állomány mellett igyekszünk helyben szervezett programokkal színesíteni a repertoárt. Olvasást népszerűsítő eseményeink: Valentin-nap alkalmából „Könyves vakrandi" című játékkal készültünk, márciusban csatlakoztunk a „Veszíts el egy könyvet!" mozgalomhoz, anyák napja előtt pedig ajándékötletként ingyenes beiratkozási lehetőséget biztosítottunk. A könyvtár népszerűsítéséhez a vírushelyzet alatt bevezetett „Szabadkönyv(tár)" ingyenes könyvajándékozási program is hozzájárult, hiszen ennek hatására több könyvbarát is csatlakozott már az olvasótáborunkhoz. Az anyanyelv világnapja alkalmából műveltségi vetélkedőt szerveztünk a kiskamaszoknak „Ékes anyanyelvünk" címmel, amin öt csapat versenghetett a fődíjért. Nemrég pedig a felelősségteljes kutyatartásról rendeztünk előadást, ahol - a szórakozáson túl - a felnőttek és a gyermekek is értékes információkkal gazdagodhattak. Az online térben is aktívak vagyunk: közösségi oldalunkon heti rendszerességgel jelentkezünk minden korosztály számára összeállított könyvajánlókkal. A farsangi időszak alatt ötnapos online kihívásjátékkal jelentkeztünk, amin a legtöbb pontot elért megfejtőt tárgynyereménnyel jutalmaztuk. Egész évben fut az „EZ+AZ a nagyvilágból" című műveltségi kvízsorozatunk, amire személyesen és online is lehet nevezni. A havi megjelenésű tesztlapokat kitöltők közül a legügyesebb év végén értékes ajándékutalványt kap.

Szilovics Szilvia
Művelődési Központ Könyvtár és Konyha Szentlőrinc

Mesék a varázsdobozból

A papírszínház módszertana – ötletek a sikeres megvalósításhoz

Ma már az országban egyre több helyen ismerik és használják a japán eredetű mesélési technikát, a papírszínházat. Népszerűsége abban rejlik, hogy ötvözi az élőszavas mesélést a képi mesélés hagyományával. A mesemondó verbális és nonverbális elemeket használva képes a nézőket bevonni a történetbe, felolvasás helyett közös mesélés jön létre.

Mi az a papírszínház?

A kamishibai japán eredetű szó, jelentése papírszínház („színházi játék papírból"), egy, a japán buddhista templomokban elterjedt, tehát eredetét tekintve japán mesemondó módszer volt a XII. században. Lényege abban ragadható meg, hogy egy szóban előadott történetet az előadó papírlapokra festett képek segítségével tett szemléletesebbé. Kétségtelen, hogy a képi megjelenítéssel könnyebb volt a hallgatóság figyelmét lekötni és fenntartani. Így vált az egyik legnépszerűbb mesemondó módszerré, eszközzé a későbbi századokban is.

A papírszínház használata, előkészületek

Az elhelyezés függ a csoport létszámától. Ha kevesebb gyereknek mesélünk, akkor a közönséghez egész közel, alacsonyan állítjuk fel a keretet, ha viszonylag nagyobb csoport nézi az előadást, akkor magasabbra és kissé távolabbra kell tenni ahhoz, hogy mindenki megfelelően lássa az előadást. A papírszínház nem alkalmas arra, hogy több száz fős közönségnek meséljünk, mindenképpen jobb, ha kisebb térben történik az előadás, de nagyobb tér esetén se üljön túl távol a hallgatóság. Ha szabadtéren adunk elő, ügyeljünk arra, hogy a keretet ne helyezzük nappal szembe, és természetesen a nézőket se. A háttér legyen rendezett, ne vonja el a nézők figyelmét.

A látvány fokozására helyi megvilágítást is alkalmazhatunk, ehhez legmegfelelőbb egy kis csiptetős lámpa. Az előadás kezdetén az ajtók csukva vannak, majd szép fokozatosan tárul fel a „színpad", mint amikor az igazi színházban felmegy a függöny. Eljátszhatjuk azt is, hogy varázsszóra nyílik ki, ilyenkor a gyerekekkel közösen találunk ki egy varázsszót, ami még izgalmasabbá teszi a kezdést.

Az első lapon a cím látható, majd sorban következnek a történethez kapcsolódó képek. A hallgatóság számára megjelenő színes ábrákat a mesélő a képek hátoldalán látja kicsiben és fekete-fehérben, valamint a szöveget is. A már elolvasott képet kihúzzuk, és hátulra csúsztatjuk, vagy magunk elé fektetjük, ahogy a mesélőnek kényelmesebb. Abból a szempontból praktikusabb, ha hátulra helyezzük, mert akkor nem kell folyton lenézni, könnyebb fenntartani a szemkontaktust a gyerekekkel. A lapokat a történetnek megfelelően húzhatjuk lassabban, vagy hirtelen, vagy akár szakaszosan is. Erre

vonatkozólag is talál ajánlásokat, illetve jelöléseket a mesélő a hátoldalon, de természetesen mindenki saját habitusához, egyéni előadásmódjához igazodva alakíthatja ki ezeket.

Az illusztráció

- *az illusztráció feladata*
- *felismerés, ráismerés*
- *fejleszti a fantáziát*
- *gondolkodásra késztet*
- *fejleszti az esztétikai érzéket*

Nem minden gyermek alkalmas arra, hogyha képek (vizuális élmény) nélkül felolvasunk neki 1-2 vagy akár 40 oldalt, azt türelmesen végighallgassa. A vizuális bevezetés feloldja, leköti, megnyitja a mélytudat kapuit.

A papírszínház-illusztráció

Eltérően a szokásos, könyvből történő felolvasástól, itt valamennyi gyermek közösen és párhuzamosan élvezi a meséhez kapcsolódó illusztrációkat. A stilizált színpad fakerete egyúttal kapu is, amely a megélt pillanattal párhuzamos másik valóságba nyit utat. Ahogy a festmények keretei is, a fakeret elválasztja a mesét a valóságtól.

Mitől más a papírszínház-illusztráció, mint a mesekönyv-illusztráció?

Attól, hogy nem kell alkalmazkodnia a könyvhöz, mint tárgyhoz, szövegtükörhöz, betűfolyamhoz, az oldalak törésvonalához. Az adott fakereten belül a rajzoló saját képi szabályai mentén építi fel saját világát. Könnyebbséget jelent ez a kisgyermek nézőnek, akit nem zavar meg a képvilág befogadásában a szövegnek nem, vagy nehezen értelmezhető jelrendszere. Bátran belefeledkezhet a színekből és formákból kibontakozó látványba, elidőzve számára megragadó részleteinél, kiegészítve azt fantáziája teremtményeivel. Itt aprólékos, leíró részletek helyett csak néhány szereplő jelzésszerű térben való mozgatása történik. Mindez a jelenetsorok gyógypedagógiai alkalmazását is elősegíti.

A papírszínház ugyanakkor nem pusztán álló jelenetképek egymást követő sora. Hiszen a mesélőnek lehetősége van arra, hogy a képeket egymás előtt úgy húzza el, hogy azokból újabb látványelemek rajzolódjanak ki. Mindez a rajzolók számára olyan lehetőséget biztosít, ami a hagyományos könyvillusztrációból hiányzik. Az egyes jelenetek eredeti összekapcsolásával drámai hatást és humort egyaránt gerjeszthet a rajzoló, elbűvölve a nézőt a képi metamorfózis varázslatával.

A papírszínház szövege

A papírszínház meséi viszonylag rövidek, legtöbbször az eredeti mesének egy átalakított változata. Kevés leíró részt tartalmaznak (ezt inkább a képekre hagyják), főleg a párbeszédekre helyezik a hangsúlyt, hogy élményszerűen, színházi előadáshoz hasonlóan lehessen mesélni, eljátszani. Itt természetesen a hallgatóságtól függően lehet rövidíteni, bővíteni vagy változtatni a szövegen. Előzetesen mindig tájékozódjunk, hogy milyen korosztálynak és hány gyereknek tervezzük a mesélést, és ennek megfelelően alakítsuk ki az előadás módját és szövegét. Minden esetben próbáljuk is el! Előfordulhat, hogy az előre megtervezett szöveget a hallgatóság reakcióitól függően előadás közben is módosítanunk kell. Legyünk rugalmasak! A szöveg befogadását arcjátékkal, gesztusokkal, a hangszín, hanglejtés módosításaival, váltogatásával segíthetjük.

Zene

A zene hallgatása növeli a kreativitást, az összpontosítást, csökkenti az agresszióra való hajlamot. Gyógyító ereje van. A zene az érzelmek kiváltásának legősibb eszköze.

A zenehallgatás és az éneklés mindenkiből érzelmeket vált ki, ezáltal a kisgyerekek megismerik, mit jelent az, ha valaki vidám, boldog vagy épp szomorú. De kialakul a zenei ízlésük is, meg tudják fogalmazni mi az, ami tetszik nekik és mi az, amit nem szeretnek. Jó, ha kisgyermekkorban minél többféle zenei stílussal megismerkednek a gyerekek számára íródott zeneirodalom mellett.

Ha papírszínházas mesélés mellé zenét, hangeffektusokat illesztünk, az segít fenntartani a figyelmet. Egyszerre több érzékszervre is hatást gyakorolunk, így ezzel növeljük az élményt. Mesélés közben lehet közösen dalolni, a mesélő el is játszhat egy rövid dalt hangszeren.

A papírszínház előnyei

Ebben a rohanó, mindig változó, rengeteg ingerrel teli világban miért jó a papírszínház?

- *a nézők életkorához, hangulatához, állapotához rugalmasan alkalmazkodhatunk*
- *azonnali visszajelzést kapunk a közönségtől, ehhez igazodva alakíthatjuk még az előadás ritmusát, szöveg hosszúságát*
- *a mesék a rajzok hátoldalára vannak írva, így míg a gyerekek a színes rajzokat nézik, mi, felnőttek folyamatosan olvashatjuk a mesét*
- *hosszú ideig leköti a gyerekek figyelmét*
- *saját szavait is beleszőheti az ember, ha úgy akarja*
- *a könyvekkel ellentétben több gyerek is nézheti a képeket*
- *mese után közös feldolgozás, a történet megbeszélése*
- *érzelmek felszínre hozása*
- *közösségi élmény*
- *hozzákapcsolhatunk tematikus feladatokat, kézműveskedhetünk a mese után*

Értékei, használatának lehetőségei

A papírszínház meséit a hagyományos felolvasáson kívül másképp is felhasználhatjuk. A kicsikkel beszélgethetünk a képekről, együtt felfedezhetjük a részleteket, mesélhetnek róla, vagy akár saját élményeikről, ami ahhoz kapcsolódóan eszükbe jut. Ezáltal szókincsük is gyarapodik. A képek segítségével a gyerekek is alkothatnak mesét, akár az eredeti szöveg ismerete nélkül is.

A nagyobb, ügyesebb gyerekeknél már a képek sorrendjének felcserélésével, vagy több mese képeinek összekeverésével is próbálkozhatunk. Természetesen itt is logikailag összefüggő kerek egész, értelmes történet közös megalkotása a cél, ami jól mozgatja a fantáziát, és egyben rávezi a gyerekeket arra is, hogy társukra is odafigyeljenek, mert csak úgy tudnak majd megfelelően kapcsolódni a történethez.

A papírszínháznak olvasásfejlesztő, beszédfejlesztő szerepe is lehet. A nagy betűs, kevés szöveget tartalmazó lapok kiváló-

an alkalmasak arra, hogy akár a betűkkel csak nemrég megismerkedett gyerekeket is sikerélményhez juttassa. A gyerekek egymásnak olvashatják fel a történetet, miközben szerepelhetnek, és előadói képességük, önbizalmuk is nő. A szereplők bőrébe bújva még inkább beleélhetik magukat a történetbe. A gátlásosabbaknak biztonságérzetet ad a keret, amely mögé elbújhatnak.

Néhány papírszínházi mese már több idegen nyelven is hozzáférhető, így a nyelvtanulást is segíti. Angol, német, francia nyelven is jelentek meg mesék.

Lehetőségek

A papírszínházi előadást színesíthetjük saját készítésű bábokkal, használhatunk ujjbábokat. Kiterjeszthetjük a teret, bevonhatjuk a játékba az asztalt, amin a keret van, kijöhetünk a keret elé, a gyerekekkel eljátszhatunk egy-egy részletet, állathangokat utánozhatunk velük. Mese közben apróbb feladatokat, küldetéseket adhatunk nekik, mellyel ők maguk is a mese részesei lesznek.

Használhatunk megvilágítást, ezzel játszhatunk a történet szerint. (fény – árnyék – sötét játék).

A keret alkalmas árnyjáték mesélésére is. Ekkor az első réteg egy pauszpapír, ez mögött mozgatjuk az általunk elkészített figurákat.

A papírszínházat ma már nagyon sok, gyermekekkel foglalkozó szakember használja. Nagyon könnyű vele komplex, dalos, mondókás, dramatikus gyakorlatokkal tűzdelt foglalkozásokat tervezni, végrehajtani, a meséket verbálisan és játékosan feldolgozni. Könyvtári foglalkozásokat színesíthetünk vele, az olvasóvá nevelést játékos formában valósíthatjuk meg.

Forrás: Csányi Dóra, Simon Krisztina, Tsík Sándor: Papírszínház - Módszertani kézikönyv – Csimota Könyvkiadó, 2016.

Balázs Ágnes, Jancsik Patricia
Csorba Győző Könyvtár

Könyvmolyok online

Manapság rengeteg új könyv jelenik meg a piacon, ezért nem egyszerű lépést tartani a friss könyvekkel akár egyetlen kiadó kínálatában vagy egyetlen zsáneren belül sem. Érdemes megismerkedni a moly.hu közösségi oldallal, ahol jelenleg 300.000-nél is több tag véleményét ismerhetjük meg könyvekkel kapcsolatban.

A Molynak mostanra rengeteg funkciója van, a legfontosabbak talán a következők:

- Írhatsz értékeléseket, és böngészheted mások értékeléseit is, így könnyen tudsz jó olvasmányt találni a könyvtárad és az olvasók számára.
- Írhatsz akár magánjellegű, akár ismeretterjesztő bejegyzéseket, és olvashatod másokét is.
- Feliratkozhatsz más tagok tevékenységére (figyelés), így a számodra érdekes emberek, írók, kiadók tartalmait könnyen nyomon tudod követni.
- A tagok által feltöltött, és önkéntes szerkesztők által is gondozott óriási adatbázis könnyen kereshető, és olyan információk is vannak benne, amik máshol csak elszórva (vagy egyáltalán nem) találhatóak meg.
- Feltölthetsz új könyveket is, például ha a településed kiadott egy településtörténeti munkát, a kiadási információk, a fülszöveg és a borítókép birtokában létrehozhatsz neki egy saját adatlapot.

Értékelések

Könyveket értékelni csillagokkal is lehet a moly.hu felületén (max. 5 csillag), emellett szöveges véleményt is lehet írni az olvasmányokról. A könyv címe mellett a csillagok alapján egy

százalékos értéket olvashatunk, például *A Pál utcai fiúk*at 1678 ember értékelte 5 csillagra, mások kevesebbre, ebből adódóan a könyv átlagos népszerűsége 88%, ami nagyon szép arány. A könyv adatlapján lefelé görgetve el lehet olvasni a tagok szöveges értékeléseit, sőt még a kedvenc idézeteiket is.

Példa: https://moly.hu/konyvek/molnar-ferenc-a-pal-utcai-fiuk

Címkék

Gyerekkönyv? Ifjúsági? Női vagy férfi főszereplő? Milyen korban játszódik? Romantikus? A könyv fülszövege alapján valamikor nem derül ki minden részlet, amire kíváncsiak lennénk a könyv olvasása előtt. Ebben segítenek a címkék, amiket szintén megtalálunk a könyvek adatlapjain, így segítve pontosabb képet alkotni a könyv tartalmáról. Sőt, ezekre rá is lehet kattintani, úgyhogy ha a kedvenc könyvünkhöz hasonló olvasmányokat keresünk, a címkék nagy segítségünkre lehetnek!

https://moly.hu/cimkek

Életkori ajánlás

Az ifjúsági és gyerekkönyvek kapcsán örök dilemma, hogy hány éveseknek „való", mikor érdemes a gyerekek kezébe adni egy-egy történetet. A címkék mellett a Moly kiemelten segít nekünk a döntésben: a könyvek adatlapján a fülszöveg alatt megtalálhatjuk az életkor szerinti ajánlást, ami lehet a kiadó vagy pedig a tagok ajánlása.

Példa: a *Harry Potter és a Titkok Kamrája* a Moly tagjainak ajánlása szerint 11 éves kor felettieknek való, és a kapcsolódó olvasmányok ajánlása itt sem marad el, hiszen egy kattintás után megnézhetjük az összes könyvet, amit ennek a korosztálynak ajánlanak a tagok.

https://moly.hu/konyvek/j-k-rowling-harry-potter-es-a-titkok-kamraja

Sorozatok

Ha nehéz kiigazodni azon, hogy egy könyv sorozat része-e

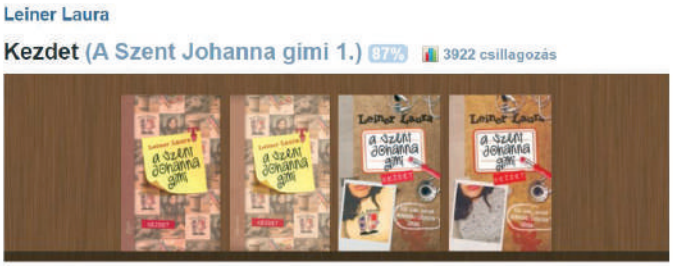

egyáltalán, és ha igen, akkor annak hányadik része, a könyv adatlapját érdemes szemügyre vennünk. A könyv címe mellett zárójelben olvashatjuk a sorozat címét, amibe tartozik (ha van ilyen), valamint azt is, hogy a sorozat hányadik része a könyv.

Példa: https://moly.hu/sorozatok/a-szent-johanna-gimi

Friss megjelenések

Fel lehet iratkozni a kiadók, könyvesboltok hírleveleire is, azonban ezt kikerülve a Molyon is le tudjuk kérni a legfrissebb könyvek listáját. A friss megjelenéseket is egyből lehet szűrni ajánlott életkor vagy címkék szerint, ha például csak a 13-16 éveseknek szóló friss, magyar nyelvű könyvek érdekelnek minket.

https://moly.hu/konyvek/friss-megjelenesek

Alkotói és kiadói adatlapok

Nemcsak a könyveknek, hanem az íróknak is jár adatlap a moly.hu felületén. Itt megnézhetjük az összes megjelent művüket, akár azokat is, amik még nem jelentek meg magyarul. A kiadók is helyet kapnak az oldalon, úgyhogy a kedvenceink legújabb kiadványairól is tájékozódhatunk, de némelyik kiadó aktívan kommunikál a közönségével is a Moly felületén. Tőlük akár kérdezni is lehet a terveikkel kapcsolatban, vissza lehet jelezni nekik a borítókról, a legjobban várt sorozatokról.

Merítés

A Merítés a legjobb molyos tartalmakat gyűjti össze havonta. A megjelenő rovatok témáiban elmerülve többek közt ezeket találjuk: a hónap magyar és külföldi írója, mai világirodalmi szépprózа, válogatás a klasszikus világirodalomhoz kapcsolódó tartalmakból, MolyMazsolázó: mazsolázzunk a gyermek- és ifjúsági irodalomból!, az iskolai kötelező és ajánlott olvasmányokról ifjú és véndiákoknak, sportrovat, Fantasy, sci-fi, MolyComics: fókuszban a képregények, bűnügyi rovat, MolyRettegő: a horrorirodalom legjava, sikerkönyvek, tematikus válogatás a young adult vagy történelmi tárgyú irodalomból, ZÖLD-ség: környezetvédelem Moly módra.

Ha egy olvasó egy olyan könyvről érdeklődik, amit még nem olvastál, a molyos adatlap alapján nagy valószínűséggel megfelelő ajánlást tudsz adni. A cikkben bemutatott lehetőségeken kívül a Moly még számtalan funkcióval bír: események, olvasási kihívások, ajándékozások, enciklopédia, saját polcok összeállítása... Érdemes felfedezni a felületet és megtalálni a számodra leghasznosabb funkciókat. A moly.hu oldal akár regisztráció nélkül is használható, de ingyenes regisztrációt követően több lehetőség érhető el.

Könyvtárként regisztrálva megadhatjuk az elérhetőségeinket, karcok (bejegyzések) formájában hírt adhatunk a könyvtári szolgáltatásokról, programokról, az újdonságokról, kikérhetjük az olvasók véleményét, tematikus polcokon állíthatunk össze könyvajánlókat, ily módon egy kifejezetten könyves közegben szerezhetünk újabb ismeretségeket. Az induláshoz szívesen nyújtunk segítséget az érdeklődőknek a bkszr@csgyk.hu címen.

Németh Luca
Csorba Győző Könyvtár

PAPÍRSZÍNHÁZ-AJÁNLÓ

FONTOS ELÉRHETŐSÉGEK

Ellátási Térség	Referens	e-mail	telefon
Mohácsi Ellátási Térség	Schmidt-Kovács Diána	fiestadiana@gmail.com	+36 20/389-9323
Pécsi Ellátási Térség	Mizerák Andrea	mizerak.andrea@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Pécsváradi Ellátási Térség	Gyurák Orsolya	gyurak.orsolya@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Sásdi Ellátási Térség	Meggyesi Mónika	meggyesimoni@gmail.com	+36 72/475-663
Sellyei Ellátási Térség	Erdősi Alexandra	erdosi.alexandra@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28015
Siklósi Ellátási Térség	Kiss Adrienn	kiss.adrienn1985@gmail.com	+36 72/579 -125
Szentlőrinci Ellátási Térség	Bali Máté	bali.mate@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28014
Szigetvári Ellátási Térség	Vasvári Gergely	vasvary@vipmail.hu	+36 73/311-407
Villányi Ellátási Térség	Tóth Balázs	toth.balazs@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104
Könyvtárbusz 1.	Csobán László	csoban.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
Könyvtárbusz 2.	Molnár Ferenc	molnar.ferenc@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
	Nagy László	nagy.laszlo@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28097
KönyvtárMozi; Nyilvános könyvtárak	Márkus István	markus.istvan@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Rendezvényszervezés	Németh Luca	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
	Szeifer Csaba	bkszr@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28058
Informatika	Szerecz Gábor	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
	Urvald Péter	csgyk.it@gmail.com	+36 72/501-500 / 28065
Folyóirat reklamáció	Dériné Fődi Katalin	fodi.katalin@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Beszerzés, feldolgozás	Bali Judit	bali.judit@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Feldolgozás	Csuka Dalma	csuka.dalma@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28035
Igazgatóhelyettes	Szöllősi Gréta	szollosi.greta@csgyk.hu	+36 72/501-500 / 28104

FILMPAKKOK GYEREKEKNEK

A fecske meg a szalmaszál
A hazudós egér
A hetvenkedő sün
A kevély kiskakas
A Pál utcai fiúk
A walesi bárdok
Boltosmesék
Magyar népmesék I.
Mesék Mátyás királyról
Mesél a kő
Mondák a magyar történelemből
Rege a csodaszarvasról
Szent Péter esernyője
Szörnyeteg Lajos jaj de álmos
Vacskamati virágja
Vízipók-csodapók

FILMPAKKOK FELNŐTTEKNEK

A Pendragon legenda
Állami Áruház
Az ötödik pecsét
Csinibaba
Hyppolit, a lakáj
Macskajáték
Megáll az idő
Mephisto
Moszkva tér
Régi idők focija
Rokonok
Szamárköhögés
Szegénylegények
Szerelem
Szindbád
Tízezer nap